

MYRENE I BRANDBU OG TINGELSTAD ALMENNINGER, BRANDBU HERRED.

Av D. Lømsland.

(Forts. fra hefte 3, 1945).

Brandbu almenning.

Dyrkingsmyrer.

Her skal ganske kort gis en omtale av myrene innen de enkelte deler av almenningen og særlig de myrene som kan komme på tale ved eventuell utnyttelse.

Innen Øståsen er i alt 1260 dekar eller 30 % av det undersøkte areal skilt ut som skicket for dyrking eller kulturbeite (skog) og har fått karakteren D₃ eller bedre.

Myrene omkring Åstjern. Av de vel 900 dekar myr innen dette område er ca. 275 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. De betydeligste myrene her er Fløytmymra og Kommerikkemyra som begge må anses som skicket for kultivering. Av de mindre myrene innen området kan nevnes Nedre Slåttmymra som ved undersøkelsen er betegnet som god. For Åstjernmyrene foreligger planer om utnyttelse av myrene som tilskottsjord og beite for småbrukere. Arbeids-tjenesten hadde bl. a. med dette for øye anlagt en leir her før våre undersøkelser begynte.

Myrene omkring Korsseter. Innen dette område er myrarealet beregnet til i alt ca. 620 dekar. Herav er ca. 220 dekar regnet med i klassen D₃ eller bedre. Den betydeligste myra her er Råssumseterstormyra som partivis er relativt velskicket for kultivering. Av de mindre myrene må flere karakteriseres som gode. Særlig må en framheve Sinnermyra, Hesterangelmyra og Rundmyra, som bra myrer. Også en del av myrene i dette område inngår i de foran nevnte planer om tilskottsjord.

Myrene nord for Lysingstjern. Myrarealet innen dette område er beregnet til i alt 530 dekar, derav er vel 250 dekar regnet med i klassen D₃ eller bedre. Den viktigste myra her er Lysingsmyra. Denne er overveiende av mindre god kvalitet, men har i sin nordre ende til dels gode partier. Innen området er det flere forholdsvis gode myrer. Av disse må en nevne 3 myrer beliggende vest for Lysingsmyra (på det utarbeidede kart over almenningen betegnet med nr. 56, 57 og 61) som noenlunde gode til gode myrer.

Myrene sørøst for Beitingstjern. Innen dette område utgjør myrarealet ca. 390 dekar, fordelt på mange små myrer, og bare få av dem har noen betydning. Skarpefløyta, som for største delens vedkommende er i privat eie, er den betydeligste myra her. Den har et totalareal på omlag 90 dekar, derav er utskilt ca. 70 dekar som D₃ eller bedre. De øvrige myrene innen området er små og av liten betydning jordbruksmessig sett.

Myrene vest for Hennung. Myrene innen dette område er stort sett små og totalarealet er bare 170 dekar. Av dette er 60 dekar skilt ut som D₃ eller bedre. Her må Korsbråtemyra og Blekenmyrene framheves som de beste.

Myrene omkring Søndre Gulsjølien. Myrarealet innen området er beregnet til omkring 540 dekar, derav er 100 dekar skilt ut som D₃ eller bedre. Myrene innen området er sterkt oppdelte og delvis vanskelig avgrøftbare. Den betydeligste myra her er Nilseputtmyra.

Myrene nordvest for Gulsjølien. Totalarealet av myr innen området er bergnet til 95 dekar, derav 40 dekar i klassen D₃ eller bedre. Myrene er små og bare ei myr, Langmyra, har noen interesse.

Myrene vest for Sytjern. Innen dette område er myrarealet beregnet til ca. 310 dekar, derav er bare 50 dekar gitt karakteren D₃ eller bedre. Den viktigste myra her ligger langs Bjørvannselva. Jordarten er her stejord (flomjord) og velskikket for dyrking. Bjørvannselva måtte imidlertid senkes og muligens kan det bli vanskelig å få senket den nok.

Analyseresultatene av de uttatte dyrkingsprøver fra Øståsen antyder at myrene med enkelte unntak bare er noenlunde vel formolda. Surhetsgraden (pH-verdien) varierer fra sterkt sur til middels sur. Askeinnholdet er også sterkt vekslende, med variasjon fra under 5,0 til over 50 %. De høyeste askeprosenten stammer fra stejord. Kvelstoffinnholdet er stort sett noe under det en regner for tilfredsstillende. Kalkinnholdet er også oftest lavt.

Innen Veståsen er i alt 172 dekar, eller 11,2 % av det undersøkte myrareal kommet med i klassen D₃ eller bedre. Myrene er små og egentlige felter finnes ikke. Dels p. g. a. beliggenheten, dels p. g. a. at myrene er så små er det meget som taler for å nytte flere av dem til skog.

Myrene i Bjonevasstykket. Innen dette område er myrarealet beregnet til 517 dekar, derav er bare 40 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. Myrene her er små og ubetydelige og bør nyttes til skog eller beite.

Myrene i Søndre Bjonskogen. Myrarealet her er beregnet til 1013 dekar, derav er 132 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. De beste myrene her er kartnr. 13 og kartnr. 20, Rugbråtemyra.

Analyseresultatene av dyrkingsprøvene fra Veståsen viser gjennomgående lav formoldingsgrad. Surhetsgraden (pH-verdien) varierer fra sterkt sur til middels sur. Askeprosenten er med unntak av en enkelt prøve noe lav. Kvelstoff- og kalkinnhold er også lavt, særlig regnet pr. dekar til 20 cm dyp.

Brenntorvmyrer.

Det finnes lite brenntorv i almenningen. Innen Øståsen er bare påvist en samlet kubikkmasse råtorv på i alt 227,800 m³. Noen velegnet myr for brenntorvframstilling finnes ikke her, men en del er likevel brukbare. Blandt brenntorvmyrene må en framheve ei myr nord for Nyseter, deler av Korshaugmyrene samt Hakavikmyra som de best skikkede for brenntorvframstilling.

Også på Veståsen er brenntorvmassene små, nemlig bare ca. 38,000 m³, derav 31,000 m³ i Bjonevasstykket. Forekomstene er også små. Brenntorva ligger tildels dypt og kan ikke anbefales utnyttet.

Analysene av de uttatte brenntorvprøver fra almenningen viste gjennomgående høy brennverdi og høy volumvekt. Askeprosenten er tilfredsstillende lav, mens sammenholdsgraden oftest er mindre bra.

Strøtorvmyrer.

Heller ikke av strøtorv har almenningen større forekomster. Det er innen Øståsen bare påvist ca. 388,000 m³ fordelt på 12 forekomster. En stor del av strøtorva er dessuten mindre bra. De beste strøtorvmyrene er Kåresmyra og Vedbrennmyra. På Kåresmyra er det tidligere tatt ganske meget strøtorv.

På Veståsen er påvist 74,000 m³ strøtorv fordelt på 8 forekomster. Kubikkmassen fordeler seg med 45,000 m³ i Bjonevasstykket og 29,000 m³ i Søndre Bjonskogen. Også her er strøtorva gjennomgående mindre god, men det finnes også en del av relativt bra kvalitet.

Sammenfatning.

I Brandbu almenning er det somrene 1943 og 1944 undersøkt i alt 5,685 dekar myr fordelt på 199 myrer eller myrområder, derav 140 stk. på Øståsen og resten på Veståsen. I alt er 1,432 dekar regnet å være brukbar for kultivering fordelt med 1260 dekar på Øståsen og 172 dekar på Veståsen. De fleste av myrene er små og bare i enkelte deler av Øståsen kan en tale om større myrer. Flere av de små myrene vil en antakelig kunne nytte bedre til skog enn til dyrking eller beite da de ofte ligger tungvint til. Flere myrer er allerede grøftet med tanke på dette.

Av brenntorv er det bare påvist bortimot 266,000 m³, fordelt med 227,800 m³ på Øståsen og 38,000 m³ på Veståsen. Ingen av brenntorvmyrene kan sies å være særlig godt skikket for maskintorvdrift, men flere av myrene i Øståsen ligger gunstig til i forhold til vei (brenntorvmyrene i Åstjerntraktene). Ellers finnes flere små myrer som egner seg for stikktorvdift i Øståsen.

Av strøtorv er det i alt påvist 462,000 m³, fordelt med 388,000 m³ på Øståsen og 74,000 m³ på Veståsen. Bare en mindre del av strøtorva kan sies å være god. De betydeligste strøtorvmyrene er Kåresmyra og Vedbrennmyra, begge beliggende på Øståsen.

Tingelstad almenning.

Dyrkingsmyrer.

Nedenfor skal ganske kort gis en oversikt over de viktigste myrer og myrområder i Tingelstad almenning og særlig de som det fra et dyrkingssynspunkt kan komme på tale å nytte ut.

Innen Øståsen er i alt 2250 dekar eller 25,8 % av myrarealet skilt ut som skikket for dyrking eller beite (skog) og har fått karakteren D₃ eller bedre.

Myrene vest for Løvhaugen. Totalarealet av myr innen dette område er beregnet til omlag 960 dekar. Derav utgjør det såkalte Grevsjøfeltet vel 800 dekar. Det er av sistnevnte felt skilt ut ca. 400 dekar i klassen D₃. En stor del av dette areal ligger imidlertid på grensen til mindre god, men da feltet er det betydeligste i almenningen og dessuten like ved vei er det av den grunn forsvarlig å sette dyrkingsverdet så pass høyt. For Grevsjøfeltet foreligger planer om utnyttelse til tilskottsjord og beite for småbrukere. Planene er utarbeidet av herredsagronom Treholt.

Myrene omkring Faldhaugen og i Tuvseterlia. Totalarealet myr er her beregnet til 250 dekar, derav er vel 80 dekar skilt ut som D₃ eller bedre. Den beste myra her er ei myr i Koremyrdalen på ca. 50 dekar. Jordarten er her for en stor del stejord (flomjord) og meget bra. Myra ligger dessverre nokså frostlendt til. De øvrige myrene her er små og av mindre betydning.

Myrene mellom Lushaugen og Malsjøen. Myrarealet innen dette område er beregnet til vel 530 dekar. De fleste myrene er små og uten betydning dyrkingsmessig sett. Av myr som har fått karakter D₃ eller bedre er det her utskilt bortimot 100 dekar. De beste myrene her ligger like øst for Malsjøsetra. En av dem (kartnr. 40) er stykkevis forholdsvis grunn, men da undergrunnen vesentlig består av sand spiller dette mindre rolle.

Myrene nord for Svereseter. Totalarealet av myr innen dette område er beregnet til 570 dekar, derav er 220 dekar utskilt som D₃ eller bedre. Her er flere, tildels bra myrer, men ingen er store av utstrekning.

Myrene vest for Bustfaldhaugen og omkring Lustjern. Innen dette område ligger de store Gåsbakk- og Lustjernmyrene som tilsammen utgjør ca. 950 dekar. Totalarealet av myr innen området er vel 1230 dekar, derav er i alt utskilt 280 dekar som D₃ eller bedre. I områdene vest for Lustjern er de beste myrarealene av så pass stor utstrekning at de kunne bli tale om å anlegge beitefelter.

Myrene mellom Knørraseter—Skarvåsen og Kortungen—Lygna. Innen dette område er myrarealet beregnet til vel 800 dekar, derav er ca. 250 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. Den beste myrjorda utgjøres her som så ofte ellers i almenningen av partier og mindre områder av større myrer. Noen av

myrene her kunne med fordel nyttes til beite av de seterberettigede.

Myrene mellom Hengedytjern og Lygna. Her ligger store myrer hvorav størsteparten er mindre gode. Dessuten finnes mange ubetydelige småmyrer, særlig i de vestre deler. Totalarealet av myr innen området er beregnet til vel 1800 dekar, derav er 310 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. De beste områdene her utgjøres av de partier av Stormyra som ligger vest og nord for Svarttjern. Den største myra innen området, Hengedymyra, er overveiende mindre god. De øvrige myrene her er små og har liten betydning.

Myrene vest for Kambuhøyden og omkring Høykorset. Myrarealet her er beregnet til vel 1300 dekar. Derav er ca. 390 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. Bortsett fra ei myr er myrene innen dette område ikke særlig store og de fleste har uheldig form. Den beste myra er ei myr øst for Høykorset ved Svartbekken. Flere av de beste myrene her kunne antakelig med fordel grøtes til skog.

Myrene på østsida av Helgedalen. Myrarealet innen dette område utgjør i alt ca. 370 dekar, derav er 85 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. Myrene er overveiende små og har liten interesse dyrkingsmessig sett. Flere av dem egnert seg derimot for skogproduksjon og noen er også grøftet med tanke på dette. Innen området finnes betydelige fastmarksarealer av bra kvalitet.

Myrene omkring Siljusetterhaugen. Her er i alt ca. 630 dekar myr. De er overveiende mindre gode og bare vel 50 dekar er medtatt i klasse D₃ eller bedre. Den største delen av dyrkingsmyr utgjøres av søndre del av Kovemyra.

Analysene av de uttatte dyrkingsprøver fra Øståsen viser at disse har vekslende formoldingsgrad, men oftest er de bare noenlunde vel formolda. Surhetsgraden varierer fra sterkt sur til svakt sur. Askeinnholdet er sterkt vekslende med variasjoner fra 2,7 til over 50 %. Den høyeste askeprosent stammer fra typisk flomjord, eller stejord. Kvelstoffinnholdet er med unntak av enkelte prøver en del under det en i alminnelighet regner for tilfredsstillende. Kalkinnholdet er også oftest lavt.

Innen Veståsen har i alt 346 dekar eller ca. 10 % av myrarealet oppnådd graden D₃ eller bedre. Deri inngår også en del tvilsomme grensetilfelle. Dyrkingsmyrene er små og ligger ofte ulagelig til, liksom en stor del har uheldig form.

Myrene i Bålerudstykket. Innen området er i alt undersøkt 235 dekar myr. Derav har bare 19 dekar oppnådd å få graden D₃. De beste myrene bør antagelig helst nyttes til skogproduksjon.

Myrene i Bjonevasstykket. Innen dette område er undersøkt et myrareal av 478 dekar. Herav er vel 170 dekar kommet med i klassen D₃ eller bedre. En del av de beste myrene her egnert seg godt til beite,

Myrene i Fjordene. Innen dette område er i alt undersøkt 2750 dekar myr. Derav har bare vel 150 dekar oppnådd å få graden D₃, en del tvilsomme grensetilfelle innbefattet. De fleste av disse myrene ligger ulagelig til og er under de nåværende forhold vanskelig nyttbare.

Analysen av de uttatte dyrkingsprøver fra Veståsen viser at prøvene med enkelte unntak er noenlunde vel formolda. Surhetsgraden varierer fra sterkt sur til middels sur. Askeprosenten er med unntak av et par prøver nokså lav. Innholdet av kvelstoff er for prøvene fra Bjonevasstykket stort sett tilfredsstillende, mens prøvene fra Fjordene har lavt kvelstoffinnhold. Innholdet av kalk er med unntak av et par av prøvene, under det en kan regne som middels for vedkommende myrtyper og i det hele nokså lavt sett fra dyrkingsstandpunkt.

Brenntorvmyrer.

Heller ikke i Tingelstad almenning finnes store brenntorvmyrer. Innen Øståsen er den samlede masse råtorv beregnet til vel 550 000 m³. Forekomstene er stort sett små, og oftest så små at de ikke egner seg for maskintorvframstilling. De betydeligste forekomstene finnes i Grevsjømyrene, Gåsbakkmyrene, Lustjernsmyrene, samt i Siljuseterstomyra. En del av de mindre forekomstene vil med fordel kunne utnyttes av setereierne til brensel på setrene.

På Veståsen er påvist vel 116 000 m³ råtorv. De fleste av forekomstene er små og flere av de som finnes i Fjordene ligger dessuten så lavt at de vanskelig kan nyttes ut. Den myr som ligger best til for utnyttelse er Nedre Jonsrudmyr i Bålerudstykket. Torva her har imidlertid p.g.a. tidligere utført skoggrøfting fått mindre god sammenholdsgrad.

Analysene av de uttatte brenntorvprøver fra almenningen viser gjennomgående høy brennverdi og høy volumvekt. Askeprosenten er tilfredsstillende lav og sammenholdsgraden er tilfredsstillende, bortsett fra en prøve fra Veståsen.

Strøtorvmyrer.

I Øståsen er det knapt om strøtorv. Det stikkes en del ved Grevsjøen, men den beste strøtorva her er oppbrukt. Det er innen Øståsen påvist vel 260 000 m³. Det meste av strøtorva finnes i grasrike mosemyrer, og kvaliteten er ofte mindre god. Den beste strøtorva finnes i deler av Evjumyra, mens den største forekomst er å finne sør for Grevsjøen, i Grevsjømyrenes forbindelse med Gåsbakkmyrene.

På Veståsen er påvist vel 190 000 m³. Heller ikke her er strøtorvkvaliteten særlig god og lagene er i alminnelighet ikke tykke. Også flere av strøtorvforekomstene ligger så lavt at de vanskelig kan nyttes ut.

Sammenfatning.

I Tingelstad almenning er det somrene 1943 og 1944 undersøkt i alt 12 185 dekar myr fordelt på 257 myrer eller myrområder, derav 162 stk. på Øståsen og 95 stk. på Veståsen. I alt er 2 596 dekar regnet som egnet for kultivering, fordelt med 2250 dekar på Øståsen og 346 dekar på Veståsen. Mange av disse myrene er små og ligger ulagelig til og vil med fordel heller kunne nyttes for skogproduksjon.

Av brenntorv er det påvist i alt 666 900 m³, fordelt med 550 400 m³ på Øståsen og 116 500 m³ på Veståsen. Ingen av brenntorvmyrene er særlig godt skikket for maskintorvframstilling. Den best egnede myra for maskintorvdrift er antagelig Siljusetorvstormyra.

Av strøtorv er det påvist i alt ca. 453 000 m³, derav vel 260 000 m³ i Øståsen og 193 000 m³ i Veståsen. Bare en mindre del av strøtorva kan sies å være god.

Brandbu almenning og det alt vesentlige av Tingelstad almenning ligger som nevnt i Brandbu herred. Herredets landareal utgjør iflg. den offentlige statistikk i alt 478 740 dekar, mens almenningenes totalareal tilsammen utgjør 155 971 dekar.

Innen almenningene er somrene 1943—44 undersøkt 17 870 dekar myr, tilsvarende 11,5 % av almenningenes totalareal. Alle myrer over ca. 5 dekar som kunne påvises i terrenget, er medtatt ved undersøkelsen.

Tilsvarende myrundersøkelser er enda ikke utført for den øvrige del av herredet.

NORDERHOV SOGNESELSKAPS DEMONSTRASJONS- FELT PÅ RØSTJERNMYRÅ I NORDERHOV.

Norderhov Sogneselskap sendte i vår ut en melding om første års resultater av et demonstrasjonsfelt i myr dyrking på Røstjernmyra i Norderhov. Da meldingen har interesse også utover den krets som tidligere har fått den tilsendt, gjengir vi her med Sogneselskapets tillatelse de viktigste data.

Røstjernmyra ble undersøkt av Det norske myrselskap høsten 1941. Myra, som overveiende består av grasmyr (starrmyr) med mindre partier av grasrik kvitmosemyr, ligger i svak sørhelling like ved bilveien til Røstjern ca. 510 m. o. h. Den var nokså våt, men har tilstrekkelig fall og er lett å grøfte. Dybden varierte mellom 1,5 m og 2,6 m på sand- og grusundergrunn. Analyser av endel uttatte dyrkingsprøver viste at myra var noenlunde vel formolda, mosemyrpartiene unntatt. Reaksjonen var middels sur med pH-verdier mellom 5 og 6. Askeinnholdet var forholdsvis høyt, kvelstoffinnholdet noenlunde bra og kalkinnholdet gjennomgående høyt. Alt i alt kan myra karakteriseres som god til meget god dyrkingsmyr.